

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Genel Kitaplığı 10 Yıl Önce ve Bugün

Neslihan Uraz^(*)

Öz

Bu çalışmada İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Genel Kitaplığı'nın son on yılda geldiği yer, yaşadığı sorunlar, değişiklikler ve bu değişiklikler sonucunda ortaya çıkan tablo olumlu ve olumsuz yönleriyle ortaya konmaktadır. Son on yıllık değerlendirmenin yapılabilmesi için, 1982 ve 1993 yıllarına ait veriler karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Abstract

This study gives an idea about the situation, problems and solutions, improvements both from the negative and positive aspects, of the General Library of Faculty of Letters, University of Istanbul, for the last decade. The date pertaining the years 1982 and 1993 are examined comparatively.

Giriş

Bu çalışmanın amacı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Genel Kitaplığı'nın son on yılda geldiği yeri, yaşadığı sorunları, değişiklikleri ve bu değişiklikler sonucunda ortaya çıkan tabloyu olumlu ya da olumsuz yönleriyle, 1982 ve 1993 yıllarına ait verileri karşılaştırma yöntemiyle değerlendirerek, ortaya koymaktır.

Bu araştırmayla, Üniversite Kütüphaneleri'nin genel sorunları, kanun ve yönetmeliklerdeki eksikliklerden kaynaklanan yönetim ve örgütlenme sorunlarına da bir örnek verilmiş oldu.

Çalışmada aktarılanlar ve söylenenler, aslında ortaya çıktıkları ilk günden beri bilinen sorunlar olmakla birlikte, hâlâ çözülememiş olduklarına göre; sık sık vurgulanarak ve güncelliklerini kaybetmelerine izin vermeden, önemlerinin her geçen gün daha da büyüdüğünün sürekli hatırlatılması gereken sorunlardır.

Çalışmanın asıl amacı, Genel Kitaplığın son on yılını değerlendirmek olmasına karşın, Genel Kitaplığın bugüne gelene kadar hangi aşamalardan geçtiği hakkında bir fikir verebilmek için, kısa bir tarihçe eklenmiştir.

* İ.Ü.Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü Araştırma Görevlisi

Beni bu çalışmaya yönlendiren değerli hocam Prof.Dr. Meral Alpay'a teşekkürleri ve karşılaştırma yöntemi hakkında verdiği bilgilerden dolayı teşekkür borçluyum. Ayrıca çalışmam için gerekli olan Genel Kitaplığın kendi bünyesindeki yönetmeliklere ulaşmada yardımlarını esirgemeyen ve anket sorularını yanıtlayan kütüphane müdürü Semra Akbay'a teşekkür etmek istiyorum.

Tarihçe

Türkiye'deki batı çizgisinde bir üniversitenin kuruluşu 21 Temmuz 1846 tarihli Maarif Meclisi'nin çıkarmış olduğu bir lâyihadan sonraya tarihlenir ve buna uygun olarak mevcut medreselerden başka, kurulacak üniversitenin temelleri, Ayasofya Camii civarında bir arsada atıldıktan sonra inşaat ancak 19 yılda tamamlanır⁽¹⁾.

Üniversite, öğrenime ancak 12 Ocak 1895'te Derviş Paşa'nın verdiği fizik dersi ile açılır. Bu tarihte okutulan dersler daha çok bir üniversitenin edebiyat fakültesi bünyesinde verilmesi gereken dersleri karşıladığı için, Edebiyat Fakültesi'nin kuruluşu da aynı tarihte kabul edilebilir gibi gözükse bile, koşullar bir fakültenin kuruluşunu teşkil edecek düzeyde değildir⁽²⁾.

Edebiyat Fakültesi, uzun yıllar boyunca çeşitli değişikliklere uğradıktan sonra, Birinci Dünya Savaşı sırasında tıpkı bünyesinde bulunduğu İstanbul Üniversitesi gibi dağılık ve çeşitli binalarda öğretime devam eder⁽³⁾.

1933 Üniversite Islahatı'na göre, Dârülfünun-ı Osmanî lağvedilerek 31 Mayıs 1933 tarih ve 2252 numaralı kanun hükmüne, uyularak 1 Ağustos 1933'ten itibaren yeniden kurulur ve İstanbul Üniversitesi olur⁽⁴⁾.

Edebiyat Fakültesi, Beşiktaş'taki Resim ve Heykel Müzesi binasında (1944), Fındıklı'daki Atatürk Kız Lisesi'nin eski binasında (1944-1952) ve bugünkü Edebiyat Fakültesi binasında (1952 Mayıs'ından beri) olmak üzere değişik binalarda öğretim yapmıştır⁽⁵⁾.

Fakülte Genel Kitaplığı okuma salonu, yapı olarak 1961 yılında tamamlanmıştır.

23.06.1961 tarihli Fakülte Genel Kurulu, Edebiyat Fakültesi Kitaplık Komisyonu üyelerini seçer:

Ord.Prof. Cavid Baysun
Prof.Dr. M. Gökberk

Prof.Dr. F. İz
Doç.Dr. F. Işıltan
Doç.Dr S. Eyice

5 Kasım 1962- Kitaplık okuma salonu açılır.

Komisyon bir kuruluş raporu hazırlar.

1963 Mart'ında, Kütüphaneyi yönetmek üzere, bir uzman tayin edilir ve planlı bir çalışma başlatılır.

1963 ve 1964 yılı yaz aylarında, bütün kitaplık kadrosu, birer ay süreyle Milli Kütüphane'de staj yapmak üzere Ankara'ya gönderilir.

Depolardaki bağış kitapların kaydı, 1964 yılı başlarında biter.

Öğretim üyelerine, dergilerin çoğaltılmış listeleri dağıtılır.

Toplu katalog çalışmaları başlatılır.

1964 yılı Ekim'ine kadar, 8000 kitaba fiş hazırlanır ve Dewey numaraları verilir.

Aynı yıl Prof.Dr.R. Juchhoff gelir ve kitaplıktaki malzemenin kataloglama ve sıralaması için, özel kurallar hazırlanır.

1 Aralık 1965'de Başvuru Kitaplığı, 1394 kitapla açılır.

7 Mart 1966'dan başlayarak, bir deneme olmak üzere kitap değiş-tokuş işlemine yerli bilim kurumları ve iki yabancı kurumla başlanır.

1966 Kasım'da, Fakülte Seminer Kitaplıkları ile Genel Kitaplıkta izlenmekte bulunan dergiler için, toplu bir liste çoğaltılır.

Prof.Dr.R.Juchhoff geldikten sonra, Kitaplık Komisyonu Üyeleri yeniden seçilir.

Prof.Dr.R.Juchhoff
Prof.Dr.M.Gökberk (Komisyon Başkanı)
Prof.Dr.S.Erinç
Prof.Dr.F.Işıltan

Prof.Dr.S.Eyice
Prof.Dr.B.Moran

Kitaplık Müdürü Jale Buğra (Baysal)⁽⁶⁾.

1969'da Alman Araştırma Kurumu'ndan (DFG) 5000DM kadar bir yardım sağlanır⁽⁷⁾.

Yayınların tanıtılması ve bölümlerle işbirliği kurulması için bazı çalışmalar başlatılır⁽⁸⁾.

1969 Mart-Kasım ayları arasında Ed.Fak. Genel Kitaplığı'na yeni giren kitapların listesi hazırlanır.

Aralık 1969-1970'de, aynı işlem tekrarlanır.

Ocak 1971'de, Genel Kitaplık'ta bulunan süreli yayınlar listesi hazırlanır.

Ancak bu çalışmalara bütçe, personel, yer sorunları ve teknik imkansızlıklar nedeniyle devam edilememektedir.

1979'da, bugünkü kütüphane müdürünün yaptığı açıklamalara göre, oldukça çok sayıda yerli yayın alınır ancak daha sonra, alınan yayın sayısında büyük bir düşüş görülür.

Bu yıl araştırma sırasında kütüphane müdürünün yaptığı açıklamalara göre, 1980'li yılların başlarında, artık mevcut olmayan, Dergi Teşhir Rafları düzenlenir.

1982'den bu yana, YÖK Bilimsel Yayın Kataloğu için, Edebiyat Fakültesi öğretim elemanı ve üyelerinin bilimsel yayınlarının listesi hazırlanmaya başlanır.

1983 yılında, 2809 sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkındaki Kanun⁽⁹⁾ ile Üniversite Kütüphanelerinin Merkezleştirilmesi gerçekleşir.

Anket Soruları⁽¹⁰⁾

- 1- Kütüphanenin adı
- 2- Bağlı bulunduğu kurum
- 3- Adres, telefon
- 4- Kuruluş tarihi

- 5- Personel durumu
- 6- Dermenin niceliği
- 7- Demenin niteliği
- 8- Sağlama yolları
- 9- Katalog çeşitleri
- 10- Yerleştirme düzeni
- 11- Sunulan hizmetler
- 12- Yararlanma yolları
- 13- Açık bulunduğu gün ve saatler
- 14- Değerlendirme (Anket yapan kişinin değerlendirmesi)

1982**1993**

1- İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Genel Kitaplığı

1- İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Genel Kitaplığı

2- Edebiyat Fakültesi Dekanlığı

2- Edebiyat Fakültesi Dekanlığı

3- İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi,
Beyazıt-207540-45/298,299

3- İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Fen Fak. PTT,
Beyazıt-5207540-45/298,299

4- 1962

4- 5 Kasım 1962

5- 11 (4 Üniversite, 3'ü kütüphanecilik, 2'lise, 3' ilk okul

5- 6 (2 üniversite-kütüphanecilik, 1 meslek lisesi, 1 ortaokul, 2 ilkokul

6- 50000 kitap, 500 süreli yayın, 150 izlenen süreli yayın, 20 yazma

6- yaklaşık 60000 kitap, 500 süreli yayın, ortalama 90 izlenen süreli yayın, 73 yazma, 15396 tez (14334 lisans, 398 yüksek lisans-üç adet fakülte dışından, 490 doktora-iki adet fakülte dışından, 172 doçentlik tezi-ikisi fakülte dışından)

7- Felsefe, psikoloji, sosyoloji, pedagoji, tarih, sanat tarihi, müzik, coğrafya, dil, edebiyat, kütüphanecilik, sosyal bilimlerde genel ve özel ansiklopedi, bibliyografya v.b., başvurma dermesi

7- Felsefe, psikoloji, sosyoloji, pedagoji, tarih, sanat tarihi, müzik, coğrafya, dil edebiyat, kütüphanecilik, sosyal bilimlerde genel ve özel ansiklopedi, bibliyografya v.b., başvurma dermesi

8- Satın alma, bağış, değiş-tokuş

8- Satın alma, bağış

9- Alfabetik katalog (yazar adı), yer katalogu, seri katalogu, tez katalogu, süreli yayınlar katalogu

9- Alfabetik katalog (yazar adı), yer katalogu, seri katalogu, dergiler katalogu, tez katalogu, toplu katalog

10- Depoda sağlama sırasına, süreli yayınlar ve başvurma eserleri konusal, salonda kabaca konularına göre yerleştiriliyor

10- Depoda aynıyat numarasına göre, süreli yayınlar ve başvurma eserleri konusal, diğer kitaplar salonda kabaca konusal olarak diziliyor, çift nüshalar, kütüphane bünyesine uygun olmayan kitaplar, klasik dillerdeki kitaplar ve din kitapları çok seyrek kullanıldıklarından ve yer yokluğu nedeniyle kabaca konusal düzende depoda muhafaza ediliyor

11- Gerekli görülen okullar için yayın taraması, yurt dışından kitap, makale v.b., ödünç getirme, kütüphanelerarası işbirliği

11- Fakülte öğrencileri ve öğretim üyelerine, dışardan gelen öğrenci ve araştırmacılara yararlandırma hizmeti sunuluyor

12- Araştırmacılar yalnız salonda yararlanır. Öğretim üyelerine ödünç veriliyor. Öğrencilere ödünç kitap veriliyor

12- Araştırmacılar yalnız salonda yararlanır. Öğretim üyelerine, 15 gün süre ile ödünç veriliyor, öğrencilere ödünç verilmiyor ancak tezler dışında fotokopi çektileribiliyorlar

13- 09.00-12.00 13.00-17.30

13- 09.30-12.00 13.30-17.00
Fakülte personeline servis konuğundan beri okur, 16.50'de uyarılıyor. Vize dönemlerinde, okur,

öğle tatillerinde de salonu kullanabiliyor ancak okuyucu hizmetleri sunulmuyor. Kitabını daha önce almış olan okur, kullanmaya devam edebiliyor.

14- Bütçe sıkıntısı, yer darlığı ve personelin niteliği hizmeti aksattığı gibi, bürokratik engeller döviz transferlerini geciktirdiği için kur farkları para kaybına yol açıyor. Fakülte cilhanesi kütüphanenin gereksinimini zamanında karşılayamıyor. Yerli yayınların ödenmesindeki mevzuat güçlükleri dermenin gelişmesini engelliyor. Ne yerli, ne de yabancı yayınlar doğru dürüst izlenebiliyor.

14- Bu değerlendirmede, 1982 yılında Meral Alpay ve Safiye Özkan tarafından hazırlanan **İstanbul Kütüphaneleri** adlı eserde kullanılan 13 soruluk anket yanıtlarıyla içinde bulunduğumuz 1993 yılında, aynı anket sorularını yönelterek aldığım yanıtları karşılaştırarak. İ.Ü.Ed.Fak. Genel Kitaplığı hakkında son on yıl içindeki gelişme, gerileme ve değişiklikleri aktaracağız.

Kütüphanenin adı ve bağlı bulunduğu kurum değişmemiş buna karşılık adresine Fen Fak. PTT eklenmiş ve aynı olan telefon numarasının başına, PTT'nin bölgelere göre yaptığı düzenlemeyle, 5 rakkamı getirilmiştir.

Personel, niteliksel ve niceliksel olarak, yaklaşık %50 oranında bir düşüş gösteriyor.

Bu yıl verilen kitap sayısına göre, on yıl içinde ancak %20 oranında bir artış olduğu, süreli yayınların aynı sayıda kaldığı ancak izlenen süreli yayınlarda %40 oranında bir düşüş olduğu, yazmaların ise niceliksel olarak %335 artış gösterdiği görülüyor. Ancak kütüphane müdürünün yaptığı açıklamaya göre, 1982'den bu yana kütüphaneye hiç yeni yazma gelmediği halde, o yıl 20 olarak verilen yazma eser sayısının bugün 73 olarak tespit edilmiş olması dikkat çekici. Dermenin niteliği, çeşitlilik açısından aynı olmakla beraber niceliksel olarak yetersiz olduğu gibi, güncelliğini yitirmiş durumda. Kütüphane müdürünün yaptığı açıklamalardan, en son 1979 yılında oldukça çok sayıda yerli yayın alındığını, ancak daha sonra neredeyse hiç yeni yayın alınmamış olduğunu ve yalnız bağış yoluyla 10.000 adet kitap ve dergi eklendiğini öğreniyoruz.

Kitaplık, değiş-tokuş yolunu artık kullanmıyor hatta kendisi kitap yollamadığı için, kurumlar tarafından değiş-tokuş listelerinden

çıkartılmış durumda. Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, bu sağlama yolunu kullanmak üzere Genel Kitaplığın pul masraflarını üstlenmesini istediği halde, bu masraf karşılanmadığı için, bu fakülteyle de değiş-tokuş yolu kullanılmıyor. Eskiden bu amaçla kitaplığa verilen pulların, artık verilmediğini öğreniyoruz. Satın alma işlemi, ancak Edebiyat Fakültesi içindeki bölümlerden istek olursa, dilekçe ile kitaplığa bildirilen bu isteğin, İ.Ü. Merkez Kütüphaneye iletilmesi sonucunda gerçekleşebiliyor. Yayınlar sağlandığında, Merkezden genel kitaplığa gönderiliyor. Bağış yoluyla alınan kitapların, kütüphane bünyesine uygun olması gerekiyor. Bu eserler, kabaca konusal olarak yerleştiriliyorsa da son yıllarda çoğu eleman ve yer yetersizliğinden teknik işlemleri yapılmadığı için, yararlandırmaya sunulamıyor.

Kullanılan katalog çeşitlerinden, on yıl içinde bir değişiklik olmamış. Kitaplığın kuruluşundan bu yana, bir konu kataloğu hazırlanmamış olduğu için yazar adını bilmeyen okura, personelin de niteliksel yetersizliği nedeniyle yardımcı olunamıyor. Her kitap için 7 adet fiş çoğaltılıyor. Bunlardan 3'ü, depo kataloğuna konuluyor ve gerektiğinde yedek olarak kullanılıyor. Henüz kitaplıkta bilgisayar yok ama kullanılırsa Anglo Amerikan Katalog Sistemine geçilmesi gerekeceğinden, mevcut personelin bu konudaki niceliksel ve niteliksel yetersizlikleri büyük sorunlar yaratabilir.

Yerleştirme düzeninde bir değişiklik olmamakla birlikte, yaşanan yer darlığı nedeniyle dermenin bir bölümü, depoda duruyor. Bunun yanında, daha önce kitaplığa ait olan ikinci depo, artık aynıyat verilmediği için depoda yetersiz durumda.

Ciltleme işlerinde Fakülte basımevinin yetersiz olduğu, ciltlenmeyi bekleyen dergi yığınları görüldüğünden hemen anlaşılıyor. On yıl içinde, bu sorunda çözülememiş. Dergilerin çoğu, ciltlenmemiş oldukları için yararlandırmaya sunulamıyor. Ayrıca 1980'li yılların başlarında yapılmış olan "Dergi Teşhir Rafları" artık yok.

Sunulan hizmetlerin çoğu, on yıl içinde, bir tek kütüphane içindeki yararlandırma hizmeti kalana dek yok olmuş. Artık yurt dışından kitap getirilmiyor, yayın taraması yapılmıyor, öğrencilere ödünç kitap verilmiyor. Kitaplığın kendine ait bir fotokopi makinası olduğu halde, uzun yıllardan beri bozuk olduğu için, öğrenci fotokopilerini fakülte dışında kısa sürede çektirip, kitabını geri getirmek zorunda. Kütüphanelerarası işbiliği yok. Gerekli olduğunda hatır için gerçekleştirilen yardımlaşmalar çok sınırlı ve yetersiz.

Bütün bunlara karşın, dışardan gelen ilk okul öğrencileri bile geri çevrilmiyor. Çevre okullardan ödev yapmak için gelen öğrenciler,

kitaplığı kullanabiliyor. Vize dönemlerinde, fakülte öğrencilerine yararlı bir uygulamayla, öğle tatillerinde okur salonu kullanılabilir. Bu uygulamanın, ileriki günlerde sürekli bir hale getirilmesi düşünülüyor.

Yararlanma yollarında öğrencilere ödünç verilmemesi dışında bir değişiklik yok. Kitaplığın ödünç verme yönetmeliğine göre; öğretim üyelerine 15 gün süre ile ödünç veriliyor. Kitap başka bir okur tarafından istenmiyorsa, ödünç verme süresi uzatılabilir. Başvurma kitapları, nadir veya çok değerli eserler ve dergiler ancak özel durumlarda, kitaplık müdürünün özel izni ile ve çok kısa bir süre için ödünç verilebilir. Kitaplıktan yararlanmak için üye olmak gerekmiyor.

Kitaplığın açık olduğu saatlere baktığımızda, hizmet verilen sürenin kısalmış olduğunu görüyoruz. Sabahları yarım saat daha geç açılan kitaplık, öğle tatiline aynı saate giriyor ancak, on yıl önceye göre yarım saat daha uzun tatil yapıyor. Öğleden sonra yarım saat daha geç açılan kitaplık, bu defa yarım saat de daha erken kapanıyor. Bununla birlikte daha önce belirttiğimiz gibi, vize dönemlerinde okur, salonu öğle tatilinde de kullanılabilir.

Kitaplığın kırtasiye gereksinimleri, ayniyat tarafından karşılanıyor. Satın alma işlemi ise, Merkez Kütüphane tarafından yapılıyor. Bu nedenle bütçe sıkıntısıyla ilgili kesin bir cevap alamıyoruz ancak, kütüphane müdürü, bütçe sıkıntısı olduğu kanaatinde. Bunun yanında dermenin niteliği ve niceliği de bu düşüncenin doğruluğunu destekliyor. Ayrıca artık ne yayın taraması yapılıyor ne de yurt dışından kitap, makale v.s., ödünç getirme işlemi sürdürülüyor. Derme niceliğinde de ancak bağış yapılırsa bir artış olabilir.

Yukarıda yapılan karşılaştırmalardan da anlaşılacağı üzere personelin nitelik ve nicelik açısından yetersiz olması, yer darlığı, dermenin de personelde olduğu gibi niceliksel ve niteliksel yetersizliği, güncelliğini yitirmiş ve geriye dönük olması, gereken hizmetin verilmesine engel oluyor. Yeni yayınlar takip edilemediği gibi, yer darlığı ve fakülte basımevinin ciltleme işlerinde yetersiz kalması nedeniyle, eldeki dermeden de gerektiği gibi yararlanılamıyor. Oysa en azından dergilerin güncelliklerini yitirmeden yararlandırmaya sunulabilmesi için ciltlenmesini beklemek yerine, yer işgal etmekten başka bir işe yaramayan malzemeler olmaktan kurtarılmalı gerekir.

İkisi kütüphanecilik bölümü, biri melek lisesi mezunu ve biri de ortaokul mezunu olan toplam dört eleman, hem yararlandırma hizmetini hem de teknik hizmetleri yerine getirmeye çalışıyor. Bu durumda, personelin tüm iyi niyet ve arzusuna karşın yeterli olmalarını beklemek imkansız. Bu konuda, Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü

öğretim üyeleri ve öğretim elemanları ile işbirliği yapıp, bölümden çok sayıda stajyer öğrenci kabul ederek bir çözüm yolu aranabilir diye düşünüyoruz. Ayrıca ileride Genel Kitaplığın da bilgisayar uygulamasına geçebileceği göz önüne alınarak, aynı işbirliğiyle şu anda bölümde mevcut bulunan bilgisayarları kullanma ve bir alt yapı hazırlama çalışmalarına girişilmesi, yarına dönük çok yararlı bir faaliyet olacaktır.

Bütün yetersizlikler ve zorunluluklara karşın, mevcut personelin iş ortamında ve meslektaşları ile uyumlu bir çalışma sergilediklerini vurgulamak gerekiyor. Ancak personelin, eldeki olanakları daha iyi değerlendirebilmesi, kütüphanenin önemini ve eksiklerini daha da iyi kavrayabilmeleri için Kütüphane Bilimi Dalı'ndaki ve Kütüphanecilik mesleğindeki güncel sorunları ve gelişmeleri daha yakından izliyor olmaları gerekir. Bu nedenle, Kütüphane Bilim Dalı ve Kütüphanecilik mesleğinin ülkemiz genelindeki mensuplarıyla, daha yakından ilişkiler kurulmalı hatta Türk Kütüphaneciler Derneği'ne üye olup, çalışmalarını izlemeli ve çalışmalara katkıda bulunmalıdırlar.

Sağlama yollarından satın alma ve değiş-tokuş yöntemini yeniden gündeme getirmek için, gerekli çalışmaların ivedi olarak başlatılması gerekir. Aksi halde kütüphanenin güncelliğini kazanma olasılığında ortadan kalkacaktır. Bu konuda, kütüphanelerarası işbirliğinin kaçınılmaz olduğu unutulmamalıdır. Kütüphane yetkilisi de her yıl raporlar hazırlayarak, gereksinimlerini merkeze bildirmeli ve gerekli bütçenin ayrılması için gereksinimlerinin önem ve ivediliğini ortaya koymalıdır.

Okura ve personele kolaylık sağlamak, dermenin herhangi bir şekilde zarar görmesini ya da kaybolmasını önlemek için, uzun yıllardan beri bozuk olan kitaplığın kendi fotokopi makinasını onarma yoluna gidilebilir. Bu şekilde, okur zaman kazanacak, personel de okura verilmiş olan kitabın takibini daha kolay sürdürebilecektir. Bu çalışmanın, niceliksel olarak zaten yetersiz olan elemanla sağlanmaya çalışılması zorluk çıkartabilir gibi görünüyorsa da kitaplık dışına yollanan kitabı takip etmekten daha zor olmadığı ortadadır.

Güncelliğini yitirmiş olan, demesinin nitelik ve niceliğinin artması adeta başış kitaplara **mahkum edilmiş** bu kitaplığın, bugünü yakalayabilmesi zor görünüyor. Buna karşın, personel, daha çok ve daha nitelikli hizmet verebilme arzusunda. Bu konuda, idari kadronun değil, özellikle, fakülte öğretim üyelerinin ve öğrencilerinin de daha duyarlı olmaları gerektiği inancındayız.

Kanun ve Yönetmelikler

Özellikle YÖK'ten önce yürürlükte bulunan, kütüphanelerle ilgili kanun ve yönetmeliklere ve bugünkü kütüphane müdürünün

yardımlarıyla, Genel Kitaplığın Çalışma Dosyasından elde ettiğimiz bilgilerden yararlanarak, yine YÖK'ten önce kitaplıkta uygulanan yönetmeliklere kısaca değinmek yararlı olacaktır. Daha sonra, YÖK'le birlikte 1983 yılında gelen merkezileştirme sisteminden sonra yürürlüğe giren kanun ve yönetmeliklerin ilgili maddelerini özetle aktararak, ortaya çıkan sorunları dile getirmeye çalışacağız.

"Bugüne kadar ne genel anlamda Üniversite Kütüphanelerini içine alan ne de özel olarak İstanbul Üniversitesi Kütüphanelerini kapsayan bir kanun çıkarılmıştır. Bu kütüphanelerle ilgili günün şartlarına uygun yönetmelikte yoktur. Çok eskiden beri yürürlükte olan ve bu kütüphaneleri de ilgilendiren bazı kanun ve yönetmelikler ise aksak yönleri bulunduğundan, günümüzde uygulama güçlükleri doğmaktadır. Bu kanunlar, gereksinimleri karşılayamadıkları gibi kütüphanelerimizi olumsuz yönde etkilemektedir"⁽¹¹⁾

Bu kanunlardan "26 Mayıs 1927 tarih ve 1050 sayılı, **Muhase-be-i Umumiye Kanunu**"na bağlı olarak "1939 yılında, **Ayniyat Talimatnamesi**" yürürlüğe girer⁽¹²⁾.

Bu kanun ve yönetmeliklerde ilk düşünülen şey okuyucuya hizmet değil, kitabın kaybolmamasıdır. Kısaca bu kanunun çok eski oluşu ve yeniden ele alınmaması, çok problemler doğurmakta ve kütüphanecilik hizmetlerinin aksamasına neden olmaktadır⁽¹³⁾.

İstanbul Üniversitesi Kütüphaneleri ile ilgili ilk Yönetmelik, 1926'da yayınlanmış olan "İstanbul Darülfünun Kütüphanesi Talimatnamesi"dir⁽¹⁴⁾.

"Talimatname, modern bir kütüphaneye uygulanabilecek şekilde, gayet ileri bir görüşle hazırlanmış olmasına rağmen, bazı maddeler 1926 Türkiye için zor tatbik edilebilecek şeylerdir." Mesela kütüphanecilerin iki lisan bilme mecburiyeti, hiç lisan bilmeyen profesörlerin bulunduğu bir devirde fazladır⁽¹⁵⁾.

Bugün Genel Kitaplığın bağlı bulunduğu İ.Ü. Merkez Kütüphane için önemli olan kanunlardan biri de **Basma Yazı ve Resimleri Derleme Kanunu**'dur. Merkez Kütüphane, 21.06.1934 tarih ve 2527 sayı ile yürürlüğe giren bu kanuna bağlı olarak derleme nüshalarını almaya başlar.

"Üniversite Kütüphanelerimiz, bugüne kadar, Üniversite içinde taşıdıkları değere uygun bir hukuki duruma kavuşmamışlardır. Son senelerde, yeniden ele alınan bazı reformlarla değişikliklere uğratılan Üniversiteler Kanunu'nda, henüz kütüphanelerle ilgili bir madde bulunmamaktadır. Yalnız 18 Nisan 1974 tarih ve 14862 sayılı Resmi

Gazete'de yayınlanan **Üniversiteler Yayın Yönetmeliği**'nin 17. maddesi gereğince, Üniversitelerde yayınlanan neşriyattan kütüphanelere de verilmesi gerekmektedir"⁽¹⁶⁾.

Kısaca tüm bu kanun ve yönetmeliklerin hiçbirinde, kütüphanelerin sorunlarının hepsi ele alınmamış ve bir çözüm getirilmemiştir.

"Üniversiteler Kanunu'nun 49. maddesinde: `Her fakülte Dekanın emrinde ve Fakülte Yönetim Örgütünün başında bir fakülte bir fakülte sekreteri ve maiyetinde büro ve iç hizmet işlerini yapmak üzere gereği kadar memur ve diğer görevliler bulunur denilmektedir"⁽¹⁷⁾. Bugün idari denetim, fakülte sekreterindedir.

İ.Ü.Ed.Fak. Genel Kitaplığı'nın 5 Kasım 1962'de, okuma salonunun açılışından 1983'de YÖK'le birlikte gelen merkezileştirme sistemine kadar geçen süre içinde, geçerli olan uygulama ve yönetmeliklere de kısaca bakalım.

23.06.1961 yılında Fakülte Genel Kurulu'nda kabul edilen Edebiyat Fakültesi Kitaplık Komisyonu üyelerince, Edebiyat Fakültesi Kitaplığının kuruluşu hakkında , 1962 yılında bir Komisyon Raporu hazırlanır. Raporunda sırasıyla kitaplığın:

- 1- Mahiyeti
- 2- Fakülte Kitaplığında bulunması gereken yayınlar
- 3- Seminer kitaplıklarının durumu
- 4- Fakülte kütüphanesinin nüvesinin kurulması
- 5- Mali hususlar
- 6- Teşkilat
- 7- Bina hakkında düşünceler

belirtilmiştir.

Raporun, komisyonca diğer fakültelerin kitaplıkları da incelendikten ve Ankara Milli Kütüphane Müdürü Adnan Ötüken ile görüşüldükten sonra, onun da tavsiyeleri göz önünde bulundurularak yazıldığı, ayrıca Hukuk, İktisat ve Tıp Fakültelerinin kitaplıklarının da gezilip rapor için gerekli bilgilerin alındığı belirtilmiştir.

Raporun 5. Maddesi olan Mali Hususlarda:

"Fakülte kitaplığının, ihtiyaçlarını karşılayacak ödeneği olmalıdır. Ancak başlangıç için bir istisnai tahsisat da elzemdir. Seminer kitaplıkları, kendiliklerinden artık kitap almamalı, seminer ihtiyaçları muntazam çalışan bir teşkilatla Fakülte Kitaplığından idare edilmelidir. Kitap ihtiyaçlarının gerek döviz tasarrufu, gerek

formalitelere yerine getirilmesindeki faydası, gerek verdiği vergi ile memlekete sağladığı fayda bakımından, komisyoncular vasıtasıyla getirilmesi uygun olacaktır. Diğer fakültelerin bu husustaki tecrübeleri de bu sistemin daha faydalı olduğunu göstermiştir. Kataloglar da vakit kaybedilmeksizin ilgililerce incelenerek siparişler verilmelidir. Ancak müdür kendiliğinden kitap almayacaktır. Kitap satın alma işlerinin, kitaplık idaresi için kurulacak bir komisyonun ayrıca bir yönetmeliği yapılacak, hiç değilse onbeş günde bir toplanması ve yedek üyeler ile işlerin gereğinde aksmadan yürütülmesi teminat altına alınacaktır. Kitaplar bölümlerinden, kitaplık müdüründen ve öğrenci ihtiyaçlarından yapılacak teklif ile ısmarlanır.

Ayrıca kitapların bakımı ve bilhassa ciltlenme işlerinin gerekli tahsisatının verilmesi suretiyle iyi bir şekilde yürütülmesi de elzemdir. Fakültemizde bir cilt atölyesi kurulması yoluna gidilmelidir" şeklinde belirtilmiştir⁽¹⁸⁾.

Bu rapordan sonra, İ.Ü.Ed.Fak. Genel Kitaplığı ve Bölüm Kütüphaneleri için, hazırlanan Kitap Satın Alma Yönetmeliği'nde satın alınacak kitaplar ve abone olunacak periyodikler için yapılacak işlemler, özetle şu maddelerle açıklanır:

1- Fakülte öğretim üyeleri ve Fakülte Genel Kütüphane Uzmanı, kitap satın alımı veya periyodik esere abone olunması hususunu Fakülte Kütüphane Komisyonu'na yazılı bir teklifle sunar.

2- Herhangi bir eserin satın alınması ya da bir periyodik esere abone olunması hakkındaki kesin kararı, onbeş günde bir toplanan Kütüphane Komisyonu verir ve kararlar, toplantıda sekreterlik vazifesinin tarafından ifa edildiği kitaplık uzmanınca, karar defterine kaydedilir.

3- Kararlardan sonraki işlemler, uzman ve memurlar tarafından yürütülür. Siparişin en çok bir haftada yapılması şarttır.

4- Satın alınan bir eserin veya abone olunan bir periyodik eserin bedelinin ödenmesi lüzumu, kütüphane uzmanının bir yazısı ile Fakülte sekreterine bildirilir. Bu yazı ile birlikte fatura ve diğer lüzumlu evrak sekreterliğe tevdi olunur.

5- Genel Kütüphane Uzmanı, her mali yıl içinde kaç eserin satın alındığını, bu eserin hangi kütüphanelerde muhafaza edildiğini, bunlar için ne miktarda para harcandığını tespit eder ve her mali yıl sonunda, bir senelik harcamanın detaylı istatistiklerini hazırlar. Uzman, her an Fakülte bütçesinden ne miktarda kitap satın alma ödeneği kalmış bulunduğunu, Kütüphane Komisyonuna bildirmekle yükümlüdür⁽¹⁹⁾.

Edebiyat Fakültesi'nin 24.01.1964 tarihli, Profesörler Kurulu'nda "Üniversite Merkez Kütüphanesi'nin" "Edebiyat Fakültesi Genel Kitaplığı" ile ilgileri ve bu iki kütüphanenin, ne şekilde işbirliği yapabilecekleri konusunu incelemekle görevlendirilen Ed.Fak. Kitaplık Komisyonu'nun, Kütüphanecilik Kürsüsü Profesörü Dr.R.Juchhoff tarafından hazırlanan ve komisyonca onaylanan raporda, Prof.Dr.R.Juchhoff düşüncelerini" Bugün henüz kurulmakta olan Ed.Fak. Kütüphanesi ile Üniversite Kütüphanesinin birlikte geliştirilmesi gerçeğe daha yakın gözüküyor. Her iki kütüphaneye kitap satın alma işi için ayrılan paranın birlikte harcanmasından çok daha başka ve büyük faydalar sağlanabilirdi. Üniversite kütüphanesinin adı, ortak ad olarak kalabilir. Nasıl olsa her iki kütüphane, ellerdeki genel başvurma eserleri ve bibliyografyalar ile, kültür bilimleri ile uğraşan fakültelerin sınırları dışında kalan, bütün üniversite için de yararlı olabilir durumundadırlar" şeklinde belirtilmiştir.

1969 yılında Ed.Fak. Kitaplık Komisyonu Yönetmeliğine baktığımızda, Komisyonun görevi: "Komisyon, fakülte idaresi ile fakülte kitaplığı arasında bağlantı kurar. Görevi, bir yandan fakültenin görüşlerini fakülte kitaplığı idaresine karşı temsil etmek, öbür yandan da kitaplığın kadro ve gereç ihtiyaçlarının eldeki imkanlara göre, karşılanmasını fakülte idaresinden sağlamaya çalışmaktır" şeklinde açıklamaktadır.

Yine bu yönetmeliğe göre, Komisyon, kitaplık müdürünün hazırladığı bütçe tasarısını inceleyerek, kendi görüşleri ile birlikte Dekanlığa ulaştırır. Bölümlerin satın alma tekliflerini, önemlerine ve eldeki imkanlara göre değerlendirip sıraya koyar. Bölümlerin çerçevesi dışında kalan genel nitelikteki kitapları, Kütüphane müdürü, Fakülte Kitaplığı ödeneğinin %15'ini geçmemek üzere, kendi sorumluluğu ile kendisi ısmarlar.

Komisyon, Mart ayında, kitaplık müdürünün geçen bütçe yılındaki çalışmalar üzerinde hazırladığı raporu inceleyip, kendi görüşü ile birlikte Dekanlığa sunar⁽²⁰⁾.

Aynı yıl (1969) Edebiyat Fakültesi Genel Kitaplığı'nın amacı şu şekilde belirlenmiştir:

Edebiyat Fakültesi Genel Kitaplığı, Fakülte çerçevesi içindeki bütün bilim dallarının araştırma ve öğretim için ihtiyaç duyacakları bütün yayınları ihtiva edecek, Fakültenin ortalama 9000 öğrencisine ve öğretim üyeleri ile yardımcılarına hizmet edecektir. Ayrıca kitaplık, fakülte içindeki 15 ayrı seminer kütüphanesi arasında bir merkez rolü oynar ve bu nedenle fakülte içindeki bütün kütüphane malzemesinin, kitap ve dergi mübadelesi işlerini yoluna koyacaktır.

Seminer kitaplıkları, genel kitaplığın kuruluşundan sonra sadece derslerde devamlı başvurulacak kitapları bulundurmakla sınırlandırıldıkları için, Genel Kitaplık fakülte için gerekli bütün dergi abonelerini yapma, dergilerin eski ve eksik sayılarını çoğaltma yoluyla tamamlama görevini üzerine almıştır.

Edebiyat Fakültesi Genel Kitaplığı'nın kitap ve dergi satın almaları için, 1969 yılına kadar yılda 110.000.-TL'lik bütçesi vardır. 1969 yılında bu bütçe, 130.000.-TL'sına yükseltilir. Alman uzman Prof.Dr.R.Juchhoff'un raporlarına göre, kitaplığın kendisinden bekleneni verebilmesi, dünya yayınlarının hiç değilse en önemlilerini satın alabilmesi, kitap fiyatlarındaki artışları karşılayabilmesi için, bu meblağın, her yıl %25 oranında arttırılması gerekmektedir.

Tüm bu istek ve arzulara karşın, daha önce belirttiğimiz gibi, 1979 yılında alınan kitap ve dergiler neredeyse kütüphane dermesine satın alma yoluyla katılan son eserler olmuştur.

Kısaca aktarmaya çalıştığımız Genel Kitaplık bünyesindeki bu yönetmelikler, tam olarak uygulanmamış olsa da 5 Kasım 1962-1983 tarihleri arasında sırasıyla geçerliliklerini korumuşlardır. Yönetmeliklerin, özellikle mali hususlar, bütçe ve kitap satın alma maddeleri üzerinde daha ayrıntılı durmamızın nedeni; bu konulardaki sorunların her zaman, hatta 1983 Üniversite Kütüphanelerinin merkezileştirilmesinden sonra bile, güncelliğini korumuş olması ve Genel Kitaplığın dermesinin, bugün artık güncelliğini yitirmiş olmasının en çok bu konulardaki sorunlardan kaynaklandığına inanıyor olmamızdan.

21 Kasım 1983 tarih ve 18228 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan, 124 sayılı **Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname** (07.10.1983), Yükseköğretim kurumlarının Teşkilatlanması ile ilgilidir.

İstanbul Üniversitesi Kütüphaneleri Yönetmeliği'nin⁽²¹⁾ 1. Maddesinde, İstanbul Üniversitesi sınırları içerisindeki tüm kütüphanelerin ortak amacı tanımlanır. 2. madde, daha önce tanımlanan amaca ulaşılabilmesi için, kütüphanelerin, İ.Ü. Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı merkezinde bir ağ içinde işletileceğini belirtir. 3. madde, İstanbul Üniversitesi bünyesinde başkanlığı, şube müdürlüğünü ve birim kütüphanelerini belirler. 4., 5., 6. maddelerde, sırasıyla hiyerarşik örgütlenme düzeni, başkanlığa bağlı şube müdürlükleri ve başkanlığın görevleri açıklanır. 7., 8., 9. maddelerde de yine sırasıyla 5. maddede tanımlanan şube müdürlüklerinin görevleri belirtilir.

Son maddeye göre bu yönetmeliğin hükümlerini, İstanbul Üniversitesi Rektörü yürütecektir.

Sonuç ve Öneriler

Bugünkü adı İstanbul Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı olan Merkez Kütüphane, İstanbul Üniversitesi sınırları içinde çalışan değişik kütüphaneleri de merkezi olarak örgütlemek ve yönetmek durumundadır.

- 1- Eski ve Nadir Eserler
- 2- Güncel Yayınlar
- 3- Dokümantasyon Hizmetleri Birimi

olmak üzere, üç ana birimden oluşan böyle bir merkez, Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon ve Yurt Dışı Yayın Tarama Merkezi'yle de birlikte çalışmak üzere örgütlenmektedir⁽²²⁾

Nilüfer Tuncer, 124 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ve Merkezi Üniversite Yönetimi'nden kaynaklanan aksaklıkları şöyle dile getiriyor:⁽²³⁾

"Yükseköğretim kurumlarının teşkilatlanması ile ilgili bu kararname, üniversitelerin eğitim ve öğretim faaliyetleriyle çok yakından ilgili olmasına rağmen, **Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı**'nı Personel Dairesi, İdari ve Mali İşler Dairesi gibi bir idari birim kabul ederek, Genel Sekreterliğe bağlanmıştır." Bu durumda kütüphanelerin sorunları, genel sekreterlerin bakış açısına göre çözümlenecektir. Yayın alımı, bütçenin dağıtımı kütüphanecinin yetkisinden çıkmıştır. Bu sorunun çözümlenebilmesi için, Üniversite Kütüphanelerinin doğrudan rektörlüğe bağlanması yararlı olacaktır.

Bu kararname 5 yıl sonra yayınlanan, İstanbul Üniversitesi Kütüphaneleri Yönetmeliği 4. maddesi "Başkan Rektöre Bağlıdır." der. Aynı yönetmeliğin, başkanlığın görevlerini belirleyen 6. maddesi a, b, c, ç, şıkları; iç hizmet yönetmeliğini, başkanlığın bütçesini, bağlı birimlerin yıllık bütçelerini hazırlayıp rektörlüğe sunmayı, hizmet politikalarını gözden geçirip yenilerini oluşturmayı, satın alma iş ve işlemlerini dengeli bir şekilde sağlanmasını **başkanlığın** yapmasını öngörmektedir⁽²⁴⁾.

Ancak İ.Ü.Ed.Fak. Genel Kitaplığının içinde bulunduğumuz 1993 yılındaki durumunu inceleyerek, 1982 yılına ait Genel Kitaplıkla ilgili verilerle karşılaştırmak amacıyla yaptığımız bu araştırmada, Başkanlığın doğrudan Rektörlüğe bağlanmasının da köklü çözüm getirmediğini gördük.

Başkanlığın, İstanbul Üniversitesi Yönetmeliği gereğince, kütüphaneler ağının eşgüdüm ve işbirliği içinde çalışabilmesi amacına yönelik denetimleri gerçekleştiremediği ve bu nedenle işlemlerin sağlıklı yürütülemediği ne yazıkki açıkça görülmektedir. Genel Kitaplığın bugün görevde olan müdürü tarafından, kütüphanelerarası işbirliğinin hatıra dayalı ilişkiler doğrultusunda yürütülmekte olduğunu dile getirdiğini daha önce de belirtmiştik. Ayrıca satın alma iş ve işlemlerinin, merkez ile bağlı birimler arasında dengeli bir şekilde yapılıyor olduğuna, Genel Kitaplığa neredeyse en son 70'li yılların sonlarında kitap satın alınmadığını da öğrendikten sonra, inanmak çok zor hatta imkansız.

İstanbul Üniversitesi Kütüphaneleri Yönetmeliği'ni incelediğimizde, başkanlığın ve başkanlığa bağlı olarak çalışan şube müdürlüklerinin görevlerinin, tek tek ayrı ayrı maddelerde belirlendiğini görüyoruz. Ancak Yönetmeliğin 3. maddesi "ç" şıkında tanımlanan, birim kütüphanelere verildiği belirtilen hiçbir yetkiden bahsedilmiyor. Birim kütüphaneler, adeta yalnız denetlenen ve haklarında her türlü kararın Bağlı Birimler ve Dokümantasyon Şube Müdürlüğü ya da başkanlık tarafından verildiği, yetkiden tamamen yoksun birimler gibi bırakılmışlar.

Bu durum, **Merkezileşmenin** gereği ise, o halde aksaklıkları giderebilmek için daha iyi bir denetim, kütüphanelerarasında daha sıkı bir işbirliği gerçekleştirmek **zorunlu ve kaçınılmazdır**.

Nilüfer Tuncer'in, aynı yazısında belirttiği gibi, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlıklarının ve Fakülte Kütüphane Müdürlerinin meslek eğitimi görmüş kişiler arasından seçilmesi bir gerekliliktir.⁽²⁵⁾

Kütüphanelerin yönetim ve yönetmelikleri, profesyonel bir yaklaşımla, ancak bu şekilde iyileştirilebilir. Ayrıca kütüphanelerle ilgili çıkartılacak kanun ve yönetmeliklerdeki yapılması gerekli değişiklik ve gelişmeler hakkında, ses duyurabilmenin ilk ve en önemli koşullarından biri de budur.

Merkez Kütüphanenin sahip olması gereken kendi dermesini sağlayabilmesi ve birim kütüphanelerin gereksinimlerini karşılayabilmesi için, bütçenin ülkemiz ekonomik koşulları ve enflasyon oranıyla orantılı olarak düzenlenmesi en önemli ve en çözümleyici koşullardan biri olacaktır.

Yayın temini için kaynak ayrılırken, proforma-faturalar esas olarak alınmaktadır. Yayın satınalma bütçesi belirlenirken, kıstas olarak proforma-faturalar kabul edilmektedir. Ancak gönderilen

isteklerin hepsi satın alınamamaktadır. Bu konuda, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanının Fakültelerdeki Bölüm Başkanları ile görüşerek, isteklerin seçiminde eldeki imkanların en uygun şekilde değerlendirilmesi yoluna gidilmelidir⁽²⁶⁾.

Yükseköğretim Kurulunun 1984/2 sayılı genelgesinde yer alan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 33/b maddesi, Üniversite Kütüphanelerine akademik uzmanlık kadrolarını kullanabilme olanağı sağlamaktadır. Fakülte kütüphanelerinin de bu konudaki personel sorunlarını giderebilmeleri için, fakülteler tarafından kütüphanelere uzmanlık kadrolarının verilebilmesi için gerekli çalışmaların, çok geç olmakla beraber, başlatılması gerekmektedir⁽²⁷⁾.

Bizim bu çalışmada yaptığımız, zaten biliniyor olan gerçekleri bir kez daha vurgulamaktır. Umarım vurgulanan ve değinilmemiş mevcut sorunlar, en kısa zamanda ve en iyi biçimde, daha da geç olmadan, çözülür. Ve bundan sonraki çalışmalarda dile getirilecek olan gelişmeler, iyileşmeler ve çözümler niceliksel olarak aksaklıklardan , sorunlardan daha da önemlisi gerilemelerden çok daha fazla olur.

Notlar

- 1- Cengiz Orhonlu, "Edebiyat Fakültesinin Kuruluşu ve Gelişmeler (1901-1933) Hakkında Bazı Düşünceler" . *Cumhuriyetin 50. Yılına Armağan*, İstanbul: Edebiyat Fakültesi, 1973, s.57.
- 2- *a.e.a.y.*
- 3- *a.e.* s.64
- 4- *a.e.* s.70
- 5- Ayşe Üstün, "İstanbul Üniversitesi'ne Bağlı Kütüphaneler". Basılmamış Doktora Tezi, (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü), 1976, s.154.
- 6- Genel Kitaplık Çalışma Dosyası'ndaki, Kütüphane Müdürü J. Buğra (Baysal)'ın Ed.Fak. Genel Kitaphı'nın Tarihçesi Notları.
- 7- Üstün, *a.e.* s.115.
- 8- *a.e.* s.156.
- 9- 2809 sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun, *T.C. Resmi Gazete*, 18250, 13 Aralık 1983.

- 10- **İstanbul Kütüphaneleri**, Haz. Meral Alpay, Safiye Özkan. (İstanbul: Ünal Matbaası, 1982), s.XXX.
- 11- Üstün, **a.e.** s.115.
- 12- **a.e.**a.y. bzk. **Düştur**, 11. Tertip.c. 8 s.628.
- 13- **a.e.** s.116.
- 14- **a.e.** s. 116 bzk. **İstanbul Darülfünun Kütüphanesi Talimatnamesi**, İst., Yeni Mat., 1926.
- 15- **a.e.** s.117.
- 16- **a.e.** s. 118.
- 17- **a.e.** s. 212 bzk. **Üniversite Personel ve Üniversiteler Kanunu**, İst., Ed. Fak. Matb., 1973, s.48.
- 18- 23.06.1961 yılında Ed.Fak. Genel Kurulunda kabul edilen Komisyon'un, 1962'de hazırladığı, Ed.Fak. Genel Kitaplığının Kuruluşu Hakkında Komisyon Raporu.
- 19- Y.Ü.Ed.Fak. Genel Kütüphane ve Bölüm Kütüphaneleri için hazırlanan **Kitap Satın Alma Yönetmeliği**, 1962.
- 20- **Edebiyat Fakültesi Kitaplığı Komisyonu Yönetmeliği**, 1969.
- 21- İstanbul Üniversitesi Kütüphaneleri Yönetmeliği, **T.C. Resmi Gazete** 19990, 15 Kasım 1988.
- 22- Meral Alpay. **Kütüphane Dünü Yarına Bağlayan Köprü**. İst., Ed. Fak. Basımevi, 1990, s. 254-225.
- 23- Nilüfer Tuncer. "Yükseköğretim Kurumları Kütüphanelerinde Uygulamada Karşılaşılan Aksaklıklar", **Türkiye'de Kütüphane Alanında Teori ve Uygulama Sempozyumu**, Haz., Meral Alpay, İst., 1988, s. 62-63.
- 24- İstanbul Üniversitesi Kütüphaneleri Yönetmeliği, **T.C. Resmi Gazete** 19990, 15 Kasım 1988.
- 25- Tuncer, **a.e.** s.63.
- 26- Erol Pakin. "Üniversite Sitesi Biçiminde Teşkilatlanmamış Yükseköğretim Kurumlarında Merkez Kütüphane ile Üniversitenin Diğer Kütüphanelerindeki Haberleşme Sorunu", **Türkiye'de Kütüphane Alanında Teori ile Uygulama İlişkisi Sempozyumu**, Haz. Meral Alpay, İst., 1988 s. 147.
- 27- **a.e.** s. 145.